Európska komisia

Práva EÚ priznávané obetiam obchodovania s ľuďmi

Vnútorné záležitosti

Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže nájsť odpovede na vaše otázky o Európskej únii.

Bezplatné telefónne číslo (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Niektorí operátori mobilných sietí nepovoľujú prístup k číslam 00800 alebo tieto hovory fakturujú.

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete.
Sú dostupné cez server Európa (http://europa.eu).

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2013.

ISBN 978-92-79-28457-1
doi:10.2837/66413

© Európska únia, 2013
Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

Printed in Belgium

Vytlačené na papieri bielenom bez použitia elementárneho chlóru (ECF)

Predslov

Cecilia Malmströmová,
komisárka EÚ pre vnútorné záležitosti

„Obchodovanie s ľuďmi je dnešná podoba zotročovania a predstavuje hrubé porušovanie ľudských práv. Ide o závažnú trestnú činnosť páchanú na ženách, mužoch, dievčatách a chlapcoch všetkých národností, ktorá obetiam spôsobuje vážnu a trvalú ujmu. S cieľom chrániť a podporovať obete obchodovania s ľuďmi a pomáhať im čo najskôr sa zotaviť im právne predpisy EÚ zaručujú množstvo práv – právne poradenstvo, lekársku pomoc, dočasný pobyt a tak ďalej. Na to, aby boli tieto práva známe a aby sa účinne uplatňovali v praxi, obete obchodovania s ľuďmi a odborníci pôsobiaci v tejto oblasti potrebujú jasné a dostupné informácie o ich obsahu. Dúfam, že tento všeobecný prehľad práv EÚ priznávaných obetiam obchodovania s ľuďmi pomôže orgánom v členských štátoch EÚ v ich každodennej práci pri poskytovaní pomoci a ochrany, ktorú tieto obete potrebujú a ktorú si zaslúžia.“

Úvod

Riešenie problému obchodovania s ľuďmi je prioritou tak pre Európsku úniu, ako aj pre jej členské štáty. V rámci prístupu EÚ sa uznáva rodová povaha tohto problému. Obeť a jej ľudské práva sa kladú na prvé miesto a uznáva sa potreba citlivého prístupu zameraného na deti. Zdôrazňuje sa dôležitosť koordinovanej multidisciplinárnej činnosti.

Nevyhnutnosťou je poskytovanie jasných a dôsledných informácií obetiam obchodovania s ľuďmi o ich právach. Tieto práva siahajú od pomoci (v akútnej núdzi) a zdravotnej starostlivosti po pracovné práva, právo na prístup k spravodlivosti a na právneho zástupcu či možnosť uplatňovať si nárok na odškodnenie. Tento dokument poskytuje prehľad práv, ktoré vychádzajú z Charty základných práv Európskej únie, smerníc EÚ, rámcových rozhodnutí a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Na konci každej kapitoly sú zahrnuté aj práva detí.

Tento dokument je určený obetiam a odborníkom, ktorí chcú mať k dispozícii prehľad práv na základe právnych predpisov EÚ, ako aj členským štátom, ktoré vypracovávajú podobné prehľady práv obetí obchodovania s ľuďmi na vnútroštátnej úrovni. Právne predpisy EÚ ustanovujú minimálne normy, členské štáty môžu ísť podľa okolností nad rámec týchto štandardov.

Práva vyplývajúce z právnych predpisov EÚ, ktoré majú členské štáty transponovať do svojich právnych predpisov po uverejnení tohto dokumentu, sa v texte uvádzajú kurzívou.

Na účely práv a povinností uvedených v tomto dokumente sa pod pojmom „dieťa“ rozumie každá osoba mladšia ako 18 rokov. Keď je vek obete neznámy a existujú dôvody domnievať sa, že obeť je dieťaťom, obeť sa považuje za dieťa.

Na účely tohto dokumentu pojem „obeť“ odkazuje na osobu, ktorá sa stala predmetom obchodovania s ľuďmi.

Pod pojmom „páchateľ“ sa na účely tohto dokumentu rozumie jednotlivec alebo jednotlivci, ktorí boli obvinení alebo uznaní vinnými v súvislosti s obchodovaním s ľuďmi.

„Štátny príslušník tretej krajiny“ je osoba, ktorá nie je občanom členského štátu Európskej únie.

Týmto dokumentom Európska komisia vykonáva jedno z opatrení Stratégie EÚ na roky 2012 – 2016 zameranej na odstránenie obchodovania s ľuďmi, a to v rámci PRIORITY A: Identifikácia a ochrana obetí obchodovania s ľuďmi a pomoc týmto obetiam, opatrenia č. 4: Poskytovanie informácií o právach obetí.

„Obchodovanie s ľuďmi“ vymedzuje článok 2 smernice 2011/36/EÚ takto:

1. zlákanie, preprava, presun, ukrývanie alebo prevzatie osôb vrátane výmeny alebo odovzdania kontroly nad týmito osobami na účely vykorisťovania, a to prostredníctvom hrozby alebo s použitím násilia alebo iných foriem donucovania, únosu, podvodu, klamstva, zneužitia moci alebo zraniteľného postavenia alebo poskytnutím či prijatím platby alebo výhod s cieľom získať súhlas osoby majúcej kontrolu nad inou osobou;

2. osoba sa nachádza v zraniteľnom postavení, keď nemá inú reálnu alebo prijateľnú možnosť, než sa podvoliť súvisiacemu zneužitiu;

3. vykorisťovanie zahŕňa prinajmenšom zneužívanie iných osôb na prostitúciu alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby vrátane žobrania, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo zneužívanie iných osôb na trestnú činnosť alebo odoberanie orgánov;

© iStockphoto/Dori OConnell

4. súhlas obete obchodovania s ľuďmi s vykorisťovaním – či už zamýšľaným, alebo skutočným – je nepodstatný, ak bol použitý ktorýkoľvek zo spôsobov uvedených v odseku 1;

5. ak sa konanie uvedené v odseku 1 týka dieťaťa, považuje sa za trestný čin obchodovania s ľuďmi aj vtedy, ak nebol použitý žiadny zo spôsobov uvedených v odseku 1.

Popis právnych predpisov EÚ a príslušnej judikatúry v tomto dokumente nie je úplný, a preto sa nezaoberá podrobne podmienkami využívania uvedených práv alebo iných práv, na ktoré v závislosti od okolností môže mať osoba podľa právnych predpisov EÚ nárok. Práva uvedené v tomto dokumente pomáhajú obetiam obchodovania s ľuďmi, a to dokonca aj vtedy, keď sú práva v príslušných právnych predpisoch EÚ uplatniteľné na širšiu skupinu osôb. Tento dokument sám osebe nestanovuje pre zainteresované strany žiadne záväzné povinnosti, iba popisuje práva a povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov EÚ, ktoré treba transponovať do vnútroštátnych právnych predpisov jednotlivých členských štátov. Články právnych predpisov, na ktoré tento dokument odkazuje, boli v platnosti ku dňu 1. januára 2013 (právne predpisy sa môžu neskôr zmeniť alebo zrušiť). Tento dokument v žiadnom prípade nepredstavuje záväzný výklad citovaných právnych predpisov, má byť iba referenčným dokumentom určeným na jednoduché použitie.

Práva EÚ priznávané obetiam obchodovania s ľuďmi

Tento dokument má za cieľ informovať obete, odborníkov a členské štáty o právach obetí v rámci právnych predpisov EÚ. V žiadnom prípade nepredstavuje záväzný výklad právnych predpisov EÚ. Všetky práva treba chápať v kontexte úplných právnych ustanovení a príslušných právnych predpisov.

Kapitola 1: Pomoc a podpora

1.1 Obete majú nárok na pomoc a podporu hneď, ako majú príslušné orgány oprávnený dôvod domnievať sa, že sa mohli stať obeťami obchodovania s ľuďmi.

1.2 Obete majú nárok na pomoc a podporu pred začatím trestného konania, počas neho a primerane dlhý čas po jeho skončení.

1.3 Pomoc a podpora by nemali byť podmienené ochotou obete spolupracovať pri vyšetrovaní trestného činu, trestnom stíhaní alebo súdnom konaní; v prípadoch, keď obeť nemá zákonný pobyt v dotknutom členskom štáte, by sa pomoc a podpora mali poskytovať bezpodmienečne aspoň v priebehu času na premyslenie.

1.4 Pomoc a podpora sa môžu poskytovať iba na základe informovaného súhlasu obete.

1.5 Obete majú nárok prinajmenšom na takú životnú úroveň, ktorá im umožní uspokojiť základné životné potreby, na vhodné a bezpečné ubytovanie a materiálnu pomoc.

1.6 Obete majú nárok na potrebné lekárske ošetrenie vrátane psychologickej pomoci, poradenstva a poskytovania informácií.

1.7 Obete majú v prípade potreby nárok na prekladateľské a tlmočnícke služby.

1.8 Pozornosť sa venuje obetiam s osobitnými potrebami (najmä potrebami, ktoré súvisia s tehotenstvom, so zdravotným stavom, zdravotným postihnutím, fyzickou alebo psychickou poruchou, alebo potrebami v dôsledku závažného fyzického, sexuálneho či psychického násilia, ktoré obeť utrpela).

1.9 Obete majú v súlade so svojimi potrebami právo na bezplatný prístup k dôverným službám na podporu obetí, konajúcim v záujme obetí, a to pred trestným konaním, počas neho a primeraný čas po ňom. Rodinní príslušníci majú nárok na prístup k službám na podporu obetí podľa svojich potrieb a v rozsahu ujmy spôsobenej trestným činom spáchaným voči obeti.

1.10 Služby špecializovanej podpory musia poskytnúť a) prístrešie alebo akékoľvek iné prechodné ubytovanie obetiam, ktoré potrebujú bezpečné miesto z dôvodu bezprostredného rizika sekundárnej a opakovanej viktimizácie, zastrašovania a pomsty; b) cielenú a integrovanú podporu obetiam s osobitnými potrebami, ako sú obete násilných sexuálnych deliktov a obete rodovo motivovaného násilia, vrátane posttraumatickej podpory a poradenstva.

1.11 Obete, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, musia byť informované o čase na premyslenie a zotavenie a o možnostiach získania medzinárodnej ochrany.

1.12 Obete majú právo požiadať o azyl a byť informované o možnostiach získania medzinárodnej ochrany a mali by byť chránené pred vrátením alebo vyhostením (návratom do krajiny, kde im hrozí riziko smrti, mučenia alebo iného neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu).

Detské obete

1.13 Prvoradým hľadiskom je najlepší záujem dieťaťa, ktorý sa posudzuje individuálne. *Prevláda citlivý prístup zameraný na dieťa, pri ktorom sa prihliada na vek, vyspelosť, názory, potreby a obavy dieťaťa. Dieťa a nositeľ rodičovských práv a povinností alebo iný právny zástupca sú informovaní o všetkých opatreniach alebo právach osobitne zameraných na dieťa.*

1.14 Detské obete majú nárok na pomoc a podporu, pričom sa berú do úvahy osobitné okolnosti. Členské štáty musia prijať potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť trvalé riešenie na základe individuálneho posúdenia najlepšieho záujmu dieťaťa.

1.15 V prípade, že nositelia rodičovskej zodpovednosti nemôžu zaistiť najlepší záujem dieťaťa a/alebo dieťa zastupovať, bude detskej obeti ustanovený opatrovník alebo zástupca.

Kapitola 2: Ochrana obetí obchodovania s ľuďmi

Ochrana pred začatím trestného konania

2.1 Obete majú na základe individuálneho posúdenia rizika právo na náležitú ochranu. *Individuálne posúdenie by sa malo vykonať včas a malo by sa zameriavať na to, aby sa identifikovali osobitné potreby ochrany a určilo sa, či a v akom rozsahu by mohli obete v priebehu trestného konania využiť osobitné opatrenia vzhľadom na to, že sú zvlášť zraniteľné voči sekundárnej a opakovanej viktimizácii, zastrašovaniu a pomste.*

2.2 V súlade s vnútroštátnym právom by sa obete obchodovania s ľuďmi nemali trestne stíhať ani by sa im nemali ukladať tresty za ich účasť na trestnej činnosti, ak boli k spáchaniu tejto trestnej činnosti donútené v priamom dôsledku toho, že boli obeťami obchodovania s ľuďmi.

2.3 Osobné údaje obetí sa môžu od obetí zhromažďovať len na špecifikované, explicitné a legitímne účely a v rámci úloh príslušného orgánu a môžu sa spracúvať iba na ten istý účel, na ktorý boli zhromaždené. Spracúvanie týchto údajov musí byť zákonné, adekvátne, relevantné, a nie nadmerné (vo vzťahu k účelu, na ktorý boli zhromaždené).

2.4 Osobné údaje obetí sa musia vymazať alebo anonymizovať, ak už nie sú potrebné na účely, na ktoré boli zhromaždené.

2.5 Obete majú nárok na informácie už od prvého kontaktu s príslušnými orgánmi (ako sú polícia, justičné orgány atď.), pokiaľ možno v jazykoch, ktorým bežne rozumejú.

2.6 Obete majú nárok na takéto informácie:

- typ služieb alebo organizácií, na ktoré sa môžu obrátiť o pomoc,
- druh pomoci, ktorú môžu získať,
- kde a ako môžu oznámiť trestný čin,
- postupy nasledujúce po takomto oznámení a ich postavenie v súvislosti s takýmito postupmi,
- ako a za akých podmienok môžu získať ochranu,
- v akom rozsahu a za akých podmienok majú prístup k právnemu poradenstvu, právnej pomoci a akémukoľvek inému druhu poradenstva,
- požiadavky na vznik nároku na odškodnenie,
- ak majú bydlisko v inom členskom štáte, všetky dostupné osobitné opatrenia na ochranu ich záujmov,
- *ako získať náhradu výdavkov, ktoré vznikli v dôsledku ich účasti na trestnom konaní.*

Ochrana počas trestného konania a po ňom

2.7 V súlade s individuálnym posúdením príslušným orgánom majú obete za určitých podmienok nárok na osobitné zaobchádzanie, aby sa predišlo ich sekundárnej viktimizácii, a to tak, že sa zabráni zbytočnému opakovaniu výsluchov v priebehu vyšetrovania, trestného stíhania a súdneho konania, vizuálnemu kontaktu obete s páchateľom, svedeckej výpovedi na verejnom pojednávaní a zbytočnému kladeniu otázok týkajúcich sa súkromného života obete.

2.8 Obete majú bezodkladný prístup k právnemu poradenstvu a právnemu zastupovaniu, a to aj na účely uplatnenia nároku na náhradu škody.

2.9 Ak obeť nemá dostatok finančných prostriedkov, právne poradenstvo a zastupovanie sú bezplatné.

2.10 Obete majú v súlade so svojím postavením v príslušnom systéme trestného súdnictva právo na preskúmanie rozhodnutia nestíhať skutok.

2.11 Obete majú právo na to, aby rozumeli a aby sa im rozumelo v trestnom konaní, a aby im boli poskytnuté informácie zrozumiteľným spôsobom, pričom sa zoberú do úvahy osobné zretele, akým je napríklad zdravotné postihnutie.

2.12 Obete majú za určitých podmienok nárok na to, aby ich pri prvom kontakte s príslušným orgánom sprevádzala osoba, ktorú si vyberú a ktorá im môže pomôcť, aby rozumeli alebo aby sa im rozumelo, ak to nie je v rozpore so záujmami obete ani to neohrozuje konanie.

2.13 Ak obete podajú formálne trestné oznámenie, majú nárok na písomné potvrdenie trestného oznámenia a na poskytnutie prekladu alebo potrebnej jazykovej pomoci v súvislosti s podaním trestného oznámenia.

2.14 Obete musia byť bez zbytočného odkladu informované o tom, že majú nárok na informácie týkajúce sa trestného konania na základe ich trestného oznámenia (rozhodnutia o zastavení vyšetrovania alebo trestného stíhania páchateľa, aké obvinenia budú vznesené voči páchateľovi, dátum a čas súdneho konania, konečný rozsudok a stav trestného konania), a to podľa priania obete.

2.15 Obete môžu požiadať o to, aby boli bez zbytočného odkladu upovedomené, ak je páchateľ prepustený alebo ujde z väzby.

2.16 V závislosti od formálneho postavenia obetí v trestnom konaní majú tieto obete právo na bezplatné tlmočenie počas výsluchov v rámci trestného konania vedeného vyšetrovacími a justičnými orgánmi, ako aj počas ich aktívnej účasti na súdnych pojednávaniach.

2.17 V závislosti od formálneho postavenia obetí v trestnom konaní majú obete nárok na bezplatný preklad informácií, ktoré sú zásadné na účely uplatnenia ich práv v trestnom konaní, do jazyka, ktorému rozumejú.

2.18 Obete môžu na účely prekladu použiť komunikačné technológie, ako je videokonferencia, telefón alebo internet, ak na uplatnenie práv obete alebo pochopenie konania nie je potrebná fyzická prítomnosť tlmočníka.

2.19 Obete majú právo dobrovoľne sa zúčastniť programov restoratívnej spravodlivosti na základe svojho informovaného súhlasu, ktorý sa môže kedykoľvek odvolať. Obeť má právo na úplné a nestranné informácie o konaní. Diskusie, ktoré nie sú verejné, môžu zostať dôverné (okrem prípadu, keď obeť a páchateľ súhlasia so zverejnením, alebo ak sa informácie musia zverejniť z dôvodu vyššieho verejného záujmu, napríklad v prípade hrozieb alebo násilných činov).

2.20 Európsky ochranný príkaz sa môže vydať v prípade, keď sa obeť zdržuje alebo má pobyt v inom členskom štáte a proti obchodníkovi s ľuďmi bolo vydané ochranné opatrenie, ako je zákaz vstupovať do určitých lokalít, miest a oblastí, kde má osoba pobyt alebo ktoré navštevuje, alebo zákaz či úprava kontaktu (vrátane telefónu, pošty). Európsky ochranný príkaz sa vzťahuje na ochranné opatrenie v súlade s trestným právom v jednej krajine EÚ, pričom táto ochrana sa rozširuje na inú krajinu EÚ, do ktorej sa obeť presťahovala.

2.21 Členské štáty musia minimalizovať možné komunikačné ťažkosti obetí (napríklad ak obete hovoria iným jazykom alebo majú poruchu reči), ktoré sú svedkami alebo sa iným spôsobom zúčastňujú konania, aby mohli pochopiť svoju zaangažovanosť na jednotlivých krokoch trestného konania.

Detské obete

2.22 Výsluchy detských obetí by mali prebehnúť bez zbytočného odkladu. Detské obete majú nárok byť v prípade potreby vypočuté v priestoroch určených alebo prispôsobených na tento účel.

2.23 Výsluchy detských obetí by mali viesť podľa možnosti tie isté osoby, aby bol počet výsluchov čo najmenší, a iba vtedy, ak je to vyslovene nevyhnutné na účely vyšetrovania trestných činov a trestného konania. Obeť môže sprevádzať jej zástupca alebo dospelá osoba, ktorú si dieťa samo vyberie, pokiaľ nebolo v prípade tejto osoby prijaté odôvodnené rozhodnutie o jej nevhodnosti.

2.24 Trestné pojednávanie, ktorého sa zúčastňujú detské obete, by malo byť neverejné a bez priamej účasti dieťaťa, ktoré môže byť vypočuté inak, s použitím vhodných komunikačných zariadení (ako je napríklad video spojenie atď.).

2.25 Členské štáty môžu zabrániť verejnému šíreniu akýchkoľvek informácií, ktoré by mohli viesť k identifikácii detskej obete.

2.26 Ak je to možné, a podľa okolností každého prípadu, môžu členské štáty, ak je obeťou dieťa, odložiť trestné stíhanie páchateľa či páchateľov na určitý čas po tom, ako detská obeť dosiahne plnoletosť.

Kapitola 3: Odškodnenie

3.1 Obete majú nárok na prístup k existujúcim systémom odškodnenia obetí úmyselne spáchaných násilných trestných činov.

3.2 Členské štáty by mali podporovať opatrenia, ktorými budú v rámci trestného konania motivovať páchateľov k poskytnutiu primeraného odškodnenia obetiam.

3.3 Obete majú v rámci trestného konania právo získať v primeranej lehote rozhodnutie o odškodnení páchateľom, s výnimkou prípadov, v ktorých sa vo vnútroštátnom práve ustanovuje, že takéto rozhodnutie sa prijíma v iných súdnych konaniach.

3.4 Obete majú nárok na bezodkladné vrátenie svojho majetku (pokiaľ nie je nevyhnutne potrebný na účely trestného konania), ktorý bol vymožený alebo zhabaný v priebehu trestného konania.

Prístup k systémom odškodnenia v cezhraničných situáciách

3.5 Obete majú právo podať v členskom štáte, v ktorom majú obvyklý pobyt, žiadosť o odškodnenie v členskom štáte, v ktorom bol trestný čin spáchaný.

3.6 Obete majú nárok na zásadné informácie o možnostiach požiadať o odškodnenie. To zahŕňa aj informácie a pokyny týkajúce sa toho, ako by mala byť žiadosť vyplnená a aká podporná dokumentácia by sa mohla vyžadovať, ako aj žiadostí o doplňujúce informácie.

3.7 Obete majú právo získať tak rýchlo, ako je to možné, informácie o kontaktnej osobe alebo oddelení, ktoré zodpovedá za vybavenie ich žiadosti o odškodnenie, potvrdenie o prijatí žiadosti (ak je to možné), informáciu o približnom čase, dokedy sa prijme rozhodnutie o ich žiadosti, a o prijatom rozhodnutí.

© iStockphoto/Luanmonino

Kapitola 4: Integrácia a pracovné práva

4.1 Občania EÚ majú právo zostať na území členského štátu po dobu troch mesiacov, ak majú platný pas alebo preukaz totožnosti, s určitými obmedzeniami a za určitých podmienok.

4.2 Občania EÚ majú právo zostať kdekoľvek v Európskej únii pod podmienkou, že legálne pracujú alebo študujú na akreditovanej vzdelávacej inštitúcii a majú komplexné zdravotné poistenie (resp. dostatok peňazí na zabezpečenie toho, aby sa oni ani ich rodinní príslušníci nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu) alebo jeden príslušník ich rodiny spĺňa niektorú z týchto podmienok.

4.3 Každý občan EÚ má právo na vzdelanie a na prístup k odbornému a ďalšiemu vzdelávaniu.

4.4 Každý občan EÚ si môže slobodne zvoliť povolanie a má právo na prácu v ktoromkoľvek členskom štáte (s určitými obmedzeniami) a štátni príslušníci tretích krajín, ktorí majú povolenie pracovať na území členských štátov, majú právo na rovnaké pracovné podmienky ako občania EÚ.

4.5 Každý pracovník má právo na spravodlivé a primerané pracovné podmienky, ktoré zohľadňujú jeho zdravie, bezpečnosť a dôstojnosť, a na stanovenie najvyššej prípustnej dĺžky pracovného času, na denný a týždenný odpočinok, ako aj na každoročnú platenú dovolenku.

Štátni príslušníci tretích krajín

4.6 Členské štáty by mali vymedziť pravidlá, na základe ktorých budú mať obete, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín a majú povolenie na pobyt, prístup na trh práce, k odborným školeniam a k vzdelávaniu, s obmedzením na dobu platnosti povolenia na pobyt.

4.7 Obete, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, musia mať prístup k existujúcim programom a projektom zameraným na ich návrat k normálnemu životu, prípadne aj vrátane kurzov určených na zdokonalenie ich odborných schopností alebo prípravy na ich asistovaný návrat do krajiny pôvodu.

4.8 Obete, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, majú nárok na to, aby sa s nimi zaobchádzalo rovnako ako so štátnymi príslušníkmi členského štátu, v ktorom žijú, pokiaľ ide o pracovné podmienky vrátane mzdy a ukončenia pracovného pomeru, ako aj bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, slobodu združovania, vzdelávanie a odbornú prípravu, uznávanie diplomov, osvedčení a ďalších odborných kvalifikácií v súlade s príslušnými vnútroštátnymi postupmi, oblasti sociálneho zabezpečenia, daňové výhody, prístup k tovarom a službám a poskytovanie tovarov a služieb dostupných pre verejnosť vrátane postupov na získanie ubytovania podľa vnútroštátneho práva.

4.9 Obete, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín a na území EÚ sa zdržujú nezákonne, majú nárok podať proti svojim zamestnávateľom sťažnosť priamo alebo prostredníctvom tretích osôb, akými sú napríklad odborové zväzy či združenia.

4.10 Obete, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín a na území EÚ sa zdržiavajú nezákonne, majú právo uplatniť si nárok voči svojmu zamestnávateľovi v súvislosti s nevyplatenou odmenou (mzdou), a to aj po návrate obete do krajiny pôvodu. Pred výkonom akéhokoľvek rozhodnutia o návrate by mali byť obete systematicky a objektívne informované o svojich právach.

4.11 Výška odmeny by mala zodpovedať aspoň výške mzdy ustanovenej právnymi predpismi o minimálnej mzde, kolektívnymi zmluvami alebo by mala byť v súlade s ustálenou praxou v príslušných odvetviach, pokiaľ zainteresované strany nepreukážu opak.

4.12 Obeť, ktorá je štátnym príslušníkom tretej krajiny a na území EÚ sa zdržuje nezákonne, si môže uplatniť nárok voči zamestnávateľovi a prípadne požadovať súdne rozhodnutie v súvislosti s nevyplatenou odmenou.

Detské obete

4.13 Detské obete, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, majú počas primeranej doby právo na prístup k systému vzdelávania za rovnakých podmienok ako deti, ktoré sú štátnymi príslušníkmi.

Kapitola 5: Čas na premyslenie a povolenie na pobyt pre obete, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín

Čas na premyslenie

5.1 Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sú obeťami obchodovania s ľuďmi, majú nárok na čas na premyslenie. Tento čas im má umožniť zotaviť sa a uniknúť spod vplyvu páchateľov, aby mohli dospieť k informovanému rozhodnutiu o tom, či budú spolupracovať s políciou a justičnými orgánmi.

5.2 Obete nemôžu byť v priebehu času na premyslenie vyhostené z danej krajiny.

5.3 Čas na premyslenie môže byť ukončený, ak obeť obnoví kontakt s páchateľom, alebo z dôvodov týkajúcich sa verejného poriadku a ochrany národnej bezpečnosti.

5.4 Obete majú v priebehu času na premyslenie právo na prístup prinajmenšom k pohotovostnej lekárskej službe a osobitným službám vrátane psychologickej pomoci pre najzraniteľnejšie osoby.

Povolenie na pobyt

5.5 Po uplynutí času, ktorý má štátny príslušník tretej krajiny na premyslenie, má obeť právo, aby sa u nej zvážilo udelenie povolenia na pobyt, a to na základe toho, či obeť:

- je potrebná na účely vyšetrovania alebo súdneho konania,
- preukázala jednoznačný úmysel spolupracovať,
- prerušila všetky kontakty s osobou alebo osobami zodpovednými za obchodovanie s ňou/s ním,
- nepredstavuje žiadne nebezpečenstvo pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo bezpečnosť štátu.

Povolenie musí platiť minimálne šesť mesiacov a môže sa obnoviť na základe rovnakých podmienok.

5.6 Po udelení povolenia na pobyt má obeť, ktorá nemá dostatočné prostriedky, stále nárok na zabezpečenie aspoň takej životnej úrovne, ktorá jej umožní uspokojiť základné životné potreby, na prístup k pohotovostnej lekárskej službe a v prípade potreby na prekladateľské a tlmočnícke služby. Osobitná pozornosť by sa mala venovať potrebám najzraniteľnejších

osôb, a to vrátane psychologickej pomoci. V súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi sa musí zohľadniť aj potreba bezpečnosti a ochrany. Podpora môže zahŕňať bezplatnú právnu pomoc, a to v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

5.7 Povolenie na pobyt sa môže odňať, ak obeť obnoví kontakty s osobou alebo osobami zodpovednými za obchodovanie s ľuďmi, keď je spolupráca obete falošná alebo jej sťažnosť je falošná či neoprávnená, ak môže predstavovať riziko pre verejný poriadok a ochranu národnej bezpečnosti, ak prestane spolupracovať alebo ak sa orgány rozhodnú ukončiť konanie.

Osoby s dlhodobým pobytom

5.8 Obeť, ktorá je štátnym príslušníkom tretej krajiny a na území daného členského štátu sa oprávnene zdržiava aspoň päť rokov, má nárok na priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom. To závisí od toho, či má obeť dostatočné prostriedky na to, aby dokázala spolu so svojou rodinou existovať bez toho, aby potrebovali využívať sociálne zabezpečenie alebo nemocenské poistenie.

Kapitola 6: Návrat

6.1 Ak obeť, ktorá je štátnym príslušníkom tretej krajiny, nedostane povolenie zostať na území EÚ, a je teda nútená vrátiť sa do svojej krajiny pôvodu, obyčajne sa jej poskytne lehota na dobrovoľný odchod v dĺžke od siedmich do tridsiatich dní.

6.2 Túto lehotu je možné predĺžiť, pričom sa zohľadnia osobitné okolnosti, ako sú rodinné a sociálne väzby alebo školopovinné deti či dĺžka pobytu.

6.3 Obetiam obchodovania s ľuďmi, ktorým bolo udelené povolenie na pobyt a ktoré spolupracujú s políciou a justičnými orgánmi, nemôže byť na stanovené obdobie zakázaný vstup na územie členského štátu, ak dodržiavajú povinnosť návratu a ak nepredstavujú hrozbu pre verejný poriadok alebo bezpečnosť.

6.4 Obeť sa môže vždy odvolať a má možnosť získať právne poradenstvo, právne zastupovanie a tlmočenie (v prípade potreby).

6.5 Odsun z krajiny sa musí odložiť, ak by sa ním porušila zásada zákazu vrátenia alebo vyhostenia. Okrem toho sa môže odložiť z iných dôvodov, pričom sa zohľadnia osobitné okolnosti konkrétneho prípadu, predovšetkým fyzický či duševný stav obete alebo technické dôvody, ako napríklad nedostatok dopravných prostriedkov či nedostatočná identifikácia obete.

6.6 Krajiny, ktoré s Európskou úniou podpísali dohodu o readmisii, sú povinné svojich štátnych príslušníkov, ich (slobodné) deti a ich manželov a manželky alebo tých, ktorí sú alebo boli držiteľmi platných víz či povolenia na pobyt, automaticky prijať naspäť.

Detské obete

6.7 Detská obeť, ktorá je štátnym príslušníkom tretej krajiny, môže byť bez sprievodu rodiča alebo opatrovníka vrátená iba vtedy, ak sa zobral do úvahy najlepší záujem dieťaťa a členský štát sa uistil, že dieťa bude navrátené rodine, ustanovenému opatrovníkovi alebo do primeraného prijímacieho zariadenia.

Odkazy

Kapitola 1: Pomoc a podpora

1.1 Smernica 2011/36/EÚ, článok 11 odsek 2:
2. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa osobe poskytla pomoc a podpora bezodkladne po tom, ako príslušné orgány získajú odôvodnenú indíciu, že táto osoba mohla byť obeťou ktoréhokoľvek z trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3.

1.2 Smernica 2011/36/EÚ, článok 11 odsek 1:
1. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa obetiam poskytla pomoc a podpora pred začatím trestného konania, počas neho a primeraný čas po jeho skončení s cieľom umožniť im výkon práv ustanovených v rámcovom rozhodnutí 2001/220/SVV a v tejto smernici.

1.3. Smernica 2011/36/EÚ, článok 11 odsek 3:
3. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby pomoc a podpora obeti neboli podmienené jej ochotou spolupracovať na vyšetrovaní trestného činu, trestnom stíhaní alebo súdnom konaní, bez toho, aby bola dotknutá smernica 2004/81/ES alebo podobné vnútroštátne právne predpisy.

Smernica 2011/36/EÚ, odôvodnenie 18:
19. V prípadoch, keď sa obeť nezdržiava v dotknutom členskom štáte oprávnene, pomoc a podpora by sa mali poskytovať bezpodmienečne aspoň v čase na premyslenie. Ak sa daná osoba po skončení identifikačného procesu alebo uplynutí času na premyslenie nepovažuje za oprávnenú na získanie povolenia na pobyt alebo jej pobyt v krajine je neoprávnený z iného dôvodu, alebo ak obeť opustila územie dotknutého členského štátu, tento členský štát nie je povinný pokračovať v poskytovaní pomoci a podpory tejto osobe na základe tejto smernice.

Smernica 2004/81/ES, článok 1:
Účelom tejto smernice je definovať podmienky vydávania povolení na trvalý pobyt s obmedzenou dobou platnosti závisiacou od dĺžky trvania príslušného konania na národnej úrovni štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí spolupracujú v boji proti nezákonnému obchodovaniu s ľuďmi alebo proti konaniu umožňujúcemu nelegálne prisťahovalectvo.

Smernica 2004/81/ES, článok 6 odsek 2:
2. Počas času na premyslenie a počas čakania na rozhodnutie príslušných orgánov budú mať dotknutí štátni príslušníci tretích krajín prístup k službám uvedeným v článku 7, pričom nie je možné vykonať voči nim žiadny príkaz na vyhostenie.

Smernica 2004/81/ES, článok 7:
1. Členské štáty zaistia, aby sa dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí nemajú dostatočné prostriedky, poskytlo ubytovanie na úrovni schopnej zabezpečiť existenčné minimum a prístup k pohotovostnej lekárskej službe. Členské štáty budú venovať pozornosť osobitným potrebám najzraniteľnejších osôb a v prípade potreby a ak to stanovujú vnútroštátne zákony, zabezpečia aj psychologickú pomoc.

2. Členské štáty budú pri uplatňovaní tejto smernice a v súlade s vnútroštátnym právom venovať pozornosť potrebám bezpečnosti a ochrany dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín.

3. V prípade potreby členské štáty poskytnú dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín prekladateľské a tlmočnícke služby.

4. Členské štáty môžu poskytnúť dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín bezplatnú právnu výpomoc, ak to umožňuje vnútroštátne právo.

Smernica 2004/81/ES, článok 9:
1. Členské štáty zabezpečia, aby sa držiteľom povolenia na trvalý pobyt, ktorí nemajú dostatočné prostriedky, poskytli minimálne také služby, aké sú uvedené v článku 7.

2. Členské štáty zabezpečia nevyhnutnú lekársku alebo inú pomoc tým dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí nemajú dostatočné prostriedky a majú osobitné potreby, napríklad tehotným ženám, invalidom alebo obetiam sexuálneho násilia či iných foriem násilia, ak členské štáty uplatnia možnosť ustanovenú v článku 3 ods. 3, v prípade maloletých osôb.

1.4 – 1.7 Smernica 2011/36/EÚ, článok 11 odsek 5:
5. Opatrenia na pomoc a podporu uvedené v odsekoch 1 a 2 sa poskytujú na základe obojstranného súhlasu a informovanosti a zahŕňajú zabezpečenie aspoň takej životnej úrovne obetí, ktorá im umožní uspokojovať základné životné potreby, a to prostredníctvom takých opatrení, ako sú vhodné a bezpečné ubytovanie a materiálna pomoc, potrebné lekár-

ske ošetrenie vrátane psychologickej pomoci, poradenstvo a informácie, a v prípade potreby prekladateľské a tlmočnícke služby.

1.8 Smernica 2011/36/EÚ, článok 11 odsek 7:
7. Členské štáty venujú pozornosť obetiam s osobitnými potrebami, ak tieto potreby súvisia najmä s tým, či sú tehotné, s ich zdravotným stavom, zdravotným postihnutím, duševnou alebo psychickou poruchou alebo závažnou podobou psychického, fyzického alebo sexuálneho násilia, ktoré utrpeli.

1.9 Smernica 2012/29/EÚ, článok 8 odseky 1 a 2:
1. Členské štáty zaistia, aby obete mali v súlade so svojimi potrebami bezplatný prístup k dôverným službám na podporu obetí konajúcim v záujme obetí, a to pred trestným konaním, počas neho a primeraný čas po ňom. Rodinní príslušníci majú prístup k službám na podporu obetí v súlade so svojimi potrebami a rozsahom ujmy spôsobenej trestným činom spáchaným voči obeti.

2. Členské štáty uľahčia príslušnému orgánu, ktorý prijal trestné oznámenie, a ostatným príslušným organizáciám sprostredkovanie služieb na podporu obetí.

1.10 Smernica 2012/29/EÚ, článok 8 odsek 3:
3. Členské štáty prijmú opatrenia na to, aby sa popri všeobecných službách na podporu obetí alebo ako ich neoddeliteľná súčasť zriadili bezplatné a dôverné služby špecializovanej podpory alebo sa organizáciám na podporu obetí umožnilo obrátiť sa na špecializované organizácie, ktoré takúto špecializovanú podporu poskytujú. Obete majú v súlade so svojimi osobitnými potrebami prístup k takýmto službám a rodinní príslušníci majú prístup v súlade so svojimi osobitnými potrebami a s rozsahom ujmy spôsobenej trestným činom spáchaným voči obeti.

Smernica 2012/29/EÚ, článok 9:
1. Služby na podporu obetí uvedené v článku 8 ods. 1 poskytujú aspoň:
a) informácie, poradenstvo a podporu v súvislosti s právami obete vrátane prístupu k vnútroštátnym systémom náhrady škôd spôsobených trestnými činmi a ich úlohou v trestnom konaní vrátane prípravy na účasť na konaní;
b) informácie o všetkých príslušných existujúcich špecializovaných službách podpory alebo ich priame sprostredkovanie;
c) emocionálnu a prípadnú psychologickú podporu;
d) poradenstvo týkajúce sa finančných a praktických záležitostí vzniknutých v dôsledku trestného činu;
e) pokiaľ ho neposkytujú iné verejné alebo súkromné služby, poradenstvo týkajúce sa rizika a predchádzania sekundárnej a opakovanej viktimizácii, zastrašovaniu a pomste.

2. Členské štáty nabádajú služby na podporu obetí, aby venovali zvláštnu pozornosť osobitným potrebám obetí, ktoré utrpeli značnú ujmu z dôvodu závažnosti trestného činu.

3. Pokiaľ ich neposkytujú iné verejné alebo súkromné služby, služby špecializovanej podpory uvedené v článku 8 ods. 3 pripravujú a poskytujú:
a) prístrešie alebo akékoľvek iné prechodné ubytovanie obetiam, ktoré potrebujú bezpečné miesto z dôvodu bezprostredného rizika sekundárnej a opakovanej viktimizácie, zastrašovania a pomsty;
b) cielenú a integrovanú podporu obetiam s osobitnými potrebami, ako napríklad obetiam násilných sexuálnych deliktov, obetiam rodovo motivovaného násilia a obetiam násilia páchaného blízkou osobou vrátane posttraumatickej podpory a poradenstva.

1.11 Smernica 2011/36/EÚ, článok 11 odsek 6:
6. Informácie uvedené v odseku 5 v prípade potreby zahŕňajú informácie o čase na premyslenie a zotavenie podľa smernice 2004/81/ES, informácie o možnosti poskytnutia medzinárodnej ochrany podľa smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (1) a smernice Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (2) alebo podľa iných medzinárodných nástrojov alebo iných podobných vnútroštátnych predpisov.

1.12 Charta základných práv Európskej únie, článok 18:
Právo na azyl sa zaručuje dodržiavaním pravidiel Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 a Protokolu z 31. januára 1967 týkajúcich sa postavenia utečencov a v súlade so Zmluvou o Európskej únii a so Zmluvou o fungovaní Európskej únie (ďalej len „zmluvy“).

Charta základných práv Európskej únie, článok 19:
1. Hromadné vyhostenie je zakázané.

2. Nikto nesmie byť vysťahovaný, vyhostený ani vydaný do štátu, v ktorom existuje vážne riziko, že bude vystavený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Smernica 2011/95/EÚ, článok 2 písm. d):
d) „utečenec“ je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý kvôli oprávnenej obave pred prenasledovaním z rasových, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu tejto krajiny, alebo osoba bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza mimo štátu svojho doterajšieho pobytu z dôvodov, ako je uvedené vyššie, alebo ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť, a na ktorú sa neuplatňuje článok 12.

Smernica 2004/83/EÚ, článok 21:
1. Členské štáty rešpektujú zásadu nevyhostenia v súlade so svojimi medzinárodnými záväzkami.

2. Tam, kde to nie je zakázané medzinárodnými záväzkami uvedenými v odseku 1, členské štáty môžu vyhostiť utečenca bez ohľadu na to, či je alebo nie je oficiálne uznaný, ak:

a) existujú primerané dôvody pre to, aby bol považovaný za nebezpečenstvo pre bezpečnosť členského štátu, v ktorom je prítomný, alebo
b) potom, ako bol odsúdený právoplatným rozsudkom za obzvlášť nebezpečný trestný čin, predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť tohto členského štátu.

3. Členské štáty môžu zrušiť, ukončiť alebo odmietnuť obnoviť alebo udeliť povolenie na pobyt utečencovi, na ktorého sa uplatňuje odsek 2.

Detské obete

1.13 Smernica 2011/36/EÚ, článok 13 odseky 1 a 2:

1. Detským obetiam obchodovania s ľuďmi sa poskytuje pomoc, podpora a ochrana. Pri uplatňovaní tejto smernice musí byť na prvom mieste najlepší záujem dieťaťa.

2. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, ak vek osoby, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, nie je istý a existujú dôvody domnievať sa, že táto osoba je dieťaťom, takáto osoba sa pokladala za dieťa v záujme toho, aby sa jej mohla bezodkladne poskytnúť pomoc, podpora a ochrana v súlade s článkami 14 a 15.

Smernica 2012/29/EÚ, článok 1 odseky 1 a 2:

1. Účelom tejto smernice je zaistiť, aby sa obetiam trestných činov poskytli náležité informácie, podpora a ochrana a aby sa im umožnilo zúčastniť sa na trestnom konaní.

Členské štáty zabezpečia, aby obete boli uznané a aby sa s nimi zaobchádzalo s rešpektom, citlivo individuálne, profesionálne a bez diskriminácie pri každom kontakte so službami na podporu obetí alebo službami restoratívnej spravodlivosti, alebo s príslušným orgánom činným v rámci trestného konania. Práva stanovené v tejto smernici sa vzťahujú na obete bez diskriminácie, a to aj vo vzťahu k povahe ich pobytu.

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa pri uplatňovaní tejto smernice v prípade, že je obeťou dieťa, bral hlavný zreteľ na najlepší záujem dieťaťa, ktorý sa posudzuje individuálne. Prevláda citlivý prístup zameraný na dieťa, pri ktorom sa prihliada na vek, vyspelosť, názory, potreby a obavy dieťaťa. Dieťa a nositeľ rodičovských práv a povinností alebo jeho ďalší právny zástupca sú informovaní o všetkých opatreniach alebo právach osobitne zameraných na dieťa.

1.14 Smernica 2011/36/EÚ, článok 14 odsek 1:

1. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa osobitné opatrenia na ochranu, pomoc a podporu detským obetiam obchodovania s ľuďmi pri ich fyzickom a psychicko-sociálnom zotavovaní v krátkodobom a dlhodobom horizonte prijali na základe konkrétneho posúdenia osobitných okolností každej jednotlivej detskej obete pri riadnom zohľadnení ich názorov, potrieb a obáv s cieľom nájsť trvalé riešenie pre dieťa.

Smernica 2011/36/EÚ, článok 16 odseky 1 a 2:

1. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby konkrétne opatrenia na pomoc a podporu detským obetiam obchodovania s ľuďmi, ako sa uvádza v článku 14 ods. 1, riadne zohľadňovali osobnú situáciu a osobitné okolnosti detskej obete bez sprievodu.

2. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia s cieľom nájsť trvalé riešenie na základe individuálneho posúdenia najlepších záujmov dieťaťa.

1.15 Smernica 2011/36/EÚ, článok 14 odsek 2:

2. Členské štáty ustanovia poručníka alebo zástupcu detskej obete obchodovania s ľuďmi hneď, ako orgány identifikujú dieťa ako takúto obeť, v prípade, ak podľa vnútroštátnych právnych predpisov nositelia rodičovskej zodpovednosti nemôžu v dôsledku konfliktu záujmov medzi nimi a detskou obeťou zaručiť najlepší záujem dieťaťa a/ani dieťa zastupovať.

Kapitola 2: Ochrana obetí obchodovania s ľuďmi

Ochrana pred trestným konaním

2.1 Smernica 2011/36/EÚ, článok 12 odsek 3:
3. Členské štáty zabezpečia, aby obete obchodovania s ľuďmi dostali náležitú ochranu na základe individuálneho posúdenia rizika, okrem iného aj prístupom k programom ochrany svedkov alebo iným podobným opatreniam, a to podľa potreby a v súlade s dôvodmi stanovenými vo vnútroštátnom práve alebo postupoch.

Smernica 2012/29/EÚ, článok 22:
1. Členské štáty zaistia, aby sa v prípade obetí vykonalo včasné a individuálne posúdenie v súlade s vnútroštátnymi postupmi tak, aby sa identifikovali osobitné potreby ochrany a určilo sa, či a v akom rozsahu sa na ne budú v priebehu trestného konania vzťahovať osobitné opatrenia ustanovené v článkoch 23 a 24 vzhľadom na to, že sú zvlášť zraniteľné voči sekundárnej a opakovanej viktimizácii, zastrašovaniu a pomste.

2. Pri individuálnom posúdení sa zohľadnia najmä:
a) osobné vlastnosti obete,
b) druh alebo povaha trestného činu a
c) okolnosti spáchania trestného činu.

3. V kontexte individuálneho posúdenia sa zvláštna pozornosť venuje obetiam, ktorým bola spôsobená značná ujma z dôvodu závažnosti trestného činu, obetiam, voči ktorým bol spáchaný trestný čin, ktorého motívom bola zaujatosť alebo diskriminácia, ktorá by mohla byť založená najmä na ich osobných vlastnostiach, obetiam, ktoré sú v dôsledku vzťahu k páchateľovi a závislosti od neho zvlášť zraniteľné. V tejto súvislosti sa berie náležitý ohľad na obete terorizmu, organizovanej trestnej činnosti, obchodovania s ľuďmi, rodovo motivovaného násilia, násilia páchaného blízkou osobou, násilných sexuálnych deliktov, sexuálneho vykorisťovania alebo trestných činov z nenávisti a obete so zdravotným postihnutím.

4. Na účely tejto smernice sa detské obete vzhľadom na ich zraniteľnosť voči sekundárnej a opakovanej viktimizácii, zastrašovaniu a pomste považujú za obete, ktoré majú osobitnú potrebu ochrany. S cieľom určiť, či a v akom rozsahu by sa na ne vzťahovali osobitné opatrenia ustanovené v článkoch 23 a 24, sa

© iStockphoto/Arne Uebel

v prípade detských obetí vykoná individuálne posúdenie ustanovené v odseku 1 tohto článku.

5. Rozsah individuálneho posúdenia sa môže prispôsobiť vzhľadom na závažnosť trestného činu a stupeň zjavnej ujmy spôsobenej obeti.

6. Obete budú úzko zapojené do individuálneho posúdenia, pri ktorom sa zohľadnia ich želania, a to aj v prípade, že si neželajú osobitné opatrenia ustanovené v článkoch 23 a 24.

7. Ak sa výrazne zmenia prvky, ktoré predstavujú základ individuálneho posúdenia, členské štáty zaistia, aby sa individuálne posúdenie v priebehu trestného konania aktualizovalo.

Európsky súd pre ľudské práva, vec Rantsev/Cyprus a Rusko (sťažnosť č. 25965/04)

286. Ako v prípade článkov 2 a 3 dohovoru, článok 4 môže za určitých okolností požadovať od štátu, aby prijal operatívne opatrenia na ochranu obetí či potenciálnych obetí obchodovania s ľuďmi (pozri mutatis mutandis už spomínané veci Osman, ods. 115, a Mahmut Kaya/Turecko, č. 22535/93, ods. 115, ECHR 2000-III). Na to, aby pozitívna povinnosť prijať operatívne opatrenia vznikla v podmienkach konkrétneho prípadu, musí sa preukázať, že štátne orgány si boli vedomé alebo si mali byť vedomé okolností, ktoré vyvolávali dôvodné podozrenie, že identifikovanej osobe skutočne a bezprostredne hrozilo alebo hrozí, že sa stane predmetom obchodovania s ľuďmi alebo zneužívania v zmysle článku 3a Palermského protokolu a článku 4a Dohovoru o boji proti obchodovaniu s ľuďmi. V prípade preukázania pôjde o porušenie článku 4 dohovoru, keď orgány nedokázali v rámci svojich právomocí prijať príslušné opatrenia, aby dostali osobu z danej situácie alebo rizika (pozri mutatis mutandis už spomínané veci Osman, ods. 116 až 117, a Mahmut Kaya, ods. 115 až 116).

2.2 Smernica 2011/36/EÚ, článok 8:

Členské štáty v súlade so základnými zásadami svojich právnych poriadkov prijmú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby ich príslušné vnútroštátne orgány boli oprávnené trestne nestíhať alebo neukladať obetiam obchodovania s ľuďmi tresty za ich účasť na trestnej činnosti, ak boli k páchaniu tejto trestnej činnosti donútené v priamej súvislosti s tým, že boli vystavené ktorémukoľvek zo skutkov uvedených v článku 2.

Smernica 2011/36/EÚ, odôvodnenie 14:

14. Obete obchodovania s ľuďmi by v súlade so základnými zásadami právnych poriadkov príslušných členských štátov mali byť chránené pred trestným stíhaním alebo trestom za trestnú činnosť, ako je napr. používanie falošných dokumentov alebo trestné činy podľa právnych predpisov týkajúcich sa prostitúcie alebo prisťahovalectva, ak k páchaniu tejto trestnej činnosti boli prinútené v priamej súvislosti s tým, že boli predmetom obchodovania s ľuďmi. Cieľom takejto ochrany je zabezpečiť dodržiavanie ľudských práv obetí, zabrániť ich ďalšej viktimizácii a motivovať ich, aby vystupovali ako svedkovia v trestnom konaní proti páchateľom. Touto ochranou by sa nemalo vylučovať trestné stíhanie alebo trest za trestné činy, ktoré osoba spáchala úmyselne alebo ktorých sa dobrovoľne zúčastnila.

2.3 Rámcové rozhodnutie Rady 2008/977/SVV, článok 3 odsek 1:

1. Príslušné orgány môžu zhromažďovať osobné údaje len na špecifikované, explicitné a legitímne účely v rámci svojich úloh a môžu ich spracúvať len na ten istý účel, na ktorý boli zhromaždené. Spracúvanie údajov musí byť zákonné a adekvátne, relevantné a nie nadmerné vo vzťahu k účelom, na ktoré sa zhromažďujú.

2.4 Rámcové rozhodnutie Rady 2008/977/SVV, článok 4 odsek 2:

2. Osobné údaje sa vymažú alebo anonymizujú, ak už nie sú potrebné na účely, na ktoré sa zákonne zhromaždili alebo na ktoré sa ďalej zákonne spracúvajú. Týmto ustanovením nie je dotknutá archivácia týchto údajov v samostatnom súbore údajov počas primeraného obdobia v súlade s vnútroštátnym právom.

2.5 Rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV, článok 4 odsek 1:

1. Každý členský štát zabezpečí, aby obete už od prvého kontaktu s orgánmi činnými v trestnom konaní mali najmä prístup k informáciám, ktoré sú podstatné pre ochranu ich záujmov všetkými prostriedkami považovanými za vhodné a pokiaľ je to možné v jazykoch, ktorým bežne rozumejú.

2.6 Rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV, článok 4 odsek 1:

1. a) typ služieb alebo organizácií, na ktoré sa môžu obrátiť o pomoc;
   b) druh pomoci, ktorý môžu získať;
   c) kde a ako môžu oznámiť trestný čin;
   d) postupy nasledujúce po takomto oznámení a ich postavenie v súvislosti s takýmito postupmi;
   e) ako a za akých podmienok môžu získať ochranu;
   f) v akom rozsahu a za akých podmienok majú prístup k:
      i) právnemu poradenstvu; alebo
      ii) právnej pomoci; alebo
      iii) akémukoľvek inému druhu poradenstva; v prípade bodov i) a ii), ak na ne majú nárok;
   g) požiadavky na vznik nároku na odškodnenie;
   h) ak trvalo bývajú v inom štáte, všetky dostupné osobitné opatrenia na ochranu ich záujmov.

Smernica 2012/29/EÚ, článok 4 odsek 1:

1. Členské štáty zaistia, aby sa obetiam od prvého kontaktu s príslušným orgánom bez zbytočného odkladu poskytli nasledujúce informácie s cieľom umožniť im uplatniť si práva stanovené v tejto smernici:

a) druh podpory, ktorá sa im môže poskytnúť a kto im ju môže poskytnúť, prípadne aj základné informácie o prístupe k lekárskej starostlivosti, akejkoľvek špecializovanej podpore vrátane psychologickej podpory a o náhradnom ubytovaní;

b) postupy týkajúce sa podania trestného oznámenia a ich úloha v súvislosti s týmito postupmi;
c) ako a za akých podmienok môžu získať ochranu vrátane ochranných opatrení;
d) ako a za akých podmienok môžu získať prístup k právnemu poradenstvu, právnej pomoci a akémukoľvek inému druhu poradenstva;
e) ako a za akých podmienok môžu získať náhradu škody;
f) ako a za akých podmienok majú nárok na tlmočenie a preklad;
g) ak majú pobyt v inom členskom štáte ako štáte, v ktorom bol spáchaný trestný čin, všetky osobitné opatrenia, postupy alebo dojednania, ktoré sú k dispozícii na ochranu ich záujmov v členskom štáte, v ktorom prišlo k prvému kontaktu s príslušným orgánom;
h) dostupné postupy na podávanie sťažností v prípade porušenia ich práv príslušným orgánom činným v trestnom konaní;
i) kontaktné údaje na komunikáciu v súvislosti s ich prípadom;
j) dostupné služby restoratívnej spravodlivosti;
k) ako a za akých podmienok sa im môžu uhradiť výdavky, ktoré im vznikli v dôsledku ich účasti na trestnom konaní.

Ochrana počas trestného konania a po ňom

2.7 Smernica 2011/36/EÚ, článok 12 odsek 4:
4. Bez toho, aby bolo dotknuté právo na obhajobu, a v súlade s individuálnym posúdením osobnej situácie obete príslušnými orgánmi členské štáty zabezpečia osobitné zaobchádzanie s obeťami obchodovania s ľuďmi, aby sa predišlo ich sekundárnej viktimizácii, a to tak, že sa v najširšom možnom rozsahu a v súlade s kritériami stanovenými vo vnútroštátnom práve, ako aj s pravidlami týkajúcimi sa diskrečného práva justičných orgánov, praxou a usmerneniami zabráni:
a) zbytočnému opakovaniu výsluchov v priebehu vyšetrovania, trestného stíhania a súdneho konania;
b) vizuálnemu kontaktu obetí s obžalovanými, a to aj v priebehu výpovede, napr. pri vypočúvaní a krížovom výsluchu, využívaním vhodných prostriedkov vrátane vhodných komunikačných technológií;
c) výpovedi na verejnom pojednávaní, ako aj
d) zbytočnému kladeniu otázok týkajúcich sa súkromného života obete.

2.8 Smernica 2011/36/EÚ, článok 12 odsek 2:
2. Členské štáty zabezpečia, aby bol obetiam obchodovania s ľuďmi bezodkladne poskytnutý prístup k právnemu poradenstvu a v súlade s postavením obetí v príslušnom súdnom systéme aj k právnemu zastupovaniu, a to aj na účely uplatnenia nároku na náhradu škody.

2.9 Smernica 2011/36/EÚ, článok 12 odsek 2:
2. Ak obeť nemá dostatočné finančné prostriedky, sú právne poradenstvo a právne zastupovanie bezplatné.

Smernica 2012/29/EÚ, článok 13:
Členské štáty zaistia, aby obete mali prístup k právnej pomoci, pokiaľ majú postavenie účastníka trestného konania. Podmienky alebo procesné pravidlá, ktoré upravujú prístup obete k právnej pomoci, sa stanovia vo vnútroštátnom práve.

2.10 Smernica 2012/29/EÚ, článok 11 odseky 1, 2 a 3:
1. Členské štáty zaistia, aby obete mali v súlade s ich postavením v príslušnom systéme trestného súdnictva právo na preskúmanie rozhodnutia nestíhať skutok. Procesné pravidlá vzťahujúce sa na takéto preskúmanie sa stanovia vo vnútroštátnom práve.

2. V prípade, že sa v súlade s vnútroštátnym právom postavenie obete v príslušnom systéme trestného súdnictva stanoví až po prijatí rozhodnutia páchateľa stíhať, členské štáty zaistia, aby aspoň obete závažnej trestnej činnosti mali právo na preskúmanie rozhodnutia skutok nestíhať. Procesné pravidlá vzťahujúce sa na takého preskúmanie sa stanovia vo vnútroštátnom práve.

3. Členské štáty zabezpečia, aby sa obetiam bez zbytočného odkladu poskytli informácie o ich práve na poskytnutie dostatočných informácií na to, aby sa mohli rozhodnúť, či požiadajú o preskúmanie rozhodnutia nestíhať skutok, a aby na ich žiadosť takéto informácie dostali.

2.11 Smernica 2012/29/EÚ, článok 3 odseky 1 a 2:
1. Členské štáty prijmú vhodné opatrenia s cieľom pomôcť obetiam rozumieť a byť pochopený od prvého kontaktu a pri akomkoľvek ďalšom potrebnom kontakte s príslušným orgánom v rámci trestného konania, a to aj vtedy, keď uvedený orgán poskytuje informácie.

2. Členské štáty zabezpečia, aby ústna i písomná komunikácia s obeťami prebiehala v jednoduchom a zrozumiteľnom jazyku. Pri takejto komunikácii sa zohľadnia osobné vlastnosti obete vrátane akéhokoľvek zdravotného postihnutia, ktoré môže ovplyvniť jej spôsobilosť rozumieť alebo byť pochopená.

2.12 Smernica 2012/29/EÚ, článok 3 odsek 3:
3. Pokiaľ to nie je v rozpore so záujmami obete alebo pokiaľ to neohrozí priebeh konania, členské štáty umožnia obetiam, aby ich pri prvom kontakte s príslušným orgánom sprevádzala osoba, ktorú si vyberú, v prípade, že si obeť v dôsledku vplyvu trestného činu vyžaduje pomoc, aby porozumela alebo aby jej bolo rozumieť.

2.13 Smernica 2012/29/EÚ, článok 5:
1. Členské štáty zaistia, aby sa obetiam vydalo písomné potvrdenie akéhokoľvek formálneho trestného oznámenia, ktoré podajú príslušnému orgánu v členskom štáte, pričom takéto potvrdenie obsahuje základné skutkové okolnosti príslušného trestného činu.

2. Členské štáty zaistia, aby obete, ktoré chcú podať trestné oznámenie a ktoré nerozumejú jazyku príslušného orgánu alebo ním nehovoria, mohli podať oznámenie v jazyku, ktorému rozumejú, alebo tak, že dostanú potrebnú jazykovú pomoc.

3. Členské štáty zaistia, aby sa obetiam, ktoré nerozumejú jazyku príslušného orgánu alebo ním nehovoria, na ich žiadosť poskytol bezplatný preklad písomného potvrdenia trestného oznámenia stanoveného v odseku 1 v jazyku, ktorému rozumejú.

2.14 Smernica 2012/29/EÚ, článok 6 odseky 1, 2, 3 a 4:

1. Členské štáty zaistia, aby obete boli bez zbytočného odkladu poučené o svojom práve získať nasledujúce informácie o trestnom konaní začatom v dôsledku oznámenia trestného činu spáchaného voči obeti a aby sa im na ich žiadosť poskytli tieto informácie:

a) akékoľvek rozhodnutie prerušiť alebo zastaviť vyšetrovanie alebo nestíhať páchateľa;

b) miesto a čas súdneho pojednávania a povaha obvinení voči páchateľovi.

2. Členské štáty zaistia, aby boli obete v súlade so svojím postavením v príslušnom systéme trestného súdnictva bez zbytočného odkladu poučené o svojom práve na nasledujúce informácie o trestnom konaní začatom v dôsledku oznámenia trestného činu spáchaného voči nim a aby sa im na ich žiadosť poskytli tieto informácie:

a) akýkoľvek konečný rozsudok v súdnom konaní;

b) informácie, ktoré obeti umožnia zistiť stav trestného konania, okrem výnimočných prípadov, keď by mohol byť ohrozený riadny priebeh veci takýmto oznámením.

3. Informácie stanovené v odseku 1 písm. a) a odseku 2 písm. a) obsahujú buď odôvodnenie alebo krátke zhrnutie odôvodnenia takéhoto rozhodnutia s výnimkou rozhodnutia poroty alebo rozhodnutia, ktorého odôvodnenie je dôverné, v prípade ktorých sa odôvodnenia na základe vnútroštátneho práva neuvádzajú.

4. Želanie obete, aby sa jej poskytovali alebo neposkytovali informácie, je pre príslušný orgán záväzné, pokiaľ sa takéto informácie nemusia poskytovať z dôvodu nároku obete na aktívnu účasť na trestnom konaní. Členské štáty umožnia obetiam ich želanie kedykoľvek zmeniť a následne na takúto zmenu prihliadajú.

2.15 Smernica 2012/29/EÚ, článok 6 odseky 5 a 6:

5. Členské štáty zaistia, že sa obetiam ponúkne možnosť upovedomenia bez zbytočného odkladu v prípade, že osoba, ktorá bola vzatá do väzby, stíhaná alebo odsúdená za trestné činy súvisiace s obeťami, je prepustená alebo ušla z väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody. Okrem toho členské štáty zabezpečia, aby sa obetiam poskytli informácie o akýchkoľvek príslušných opatreniach prijatých na ich ochranu v prípade prepustenia alebo úteku páchateľa.

6. Obetiam sa informácie uvedené v odseku 5 poskytnú na ich žiadosť, a to aspoň v prípadoch, v ktorých existuje nebezpečenstvo alebo identifikované riziko ujmy, pokiaľ v dôsledku takéhoto upovedomenia nehrozí identifikované riziko ujmy páchateľovi.

2.16 Smernica 2012/29/EÚ, článok 7 odsek 1:

1. Členské štáty zaistia, aby sa obetiam, ktoré nerozumejú jazyku trestného konania alebo ním nehovoria, na ich žiadosť poskytlo v súlade s postavením obetí v príslušnom systéme trestného súdnictva bezplatné tlmočenie, a to aspoň počas všetkých výsluchov obete v trestnom konaní vedenom vyšetrovacími alebo justičnými orgánmi vrátane policajného výsluchu, ako aj počas ich aktívnej účasti na súdnom pojednávaní a všetkých potrebných predbežných pojednávaniach.

2.17 Smernica 2012/29/EÚ, článok 7 odseky 3 a 6:

3. Členské štáty zaistia, aby sa obetiam, ktoré nerozumejú jazyku trestného konania alebo ním nehovoria, na ich žiadosť poskytol v súlade s postavením obetí v príslušnom systéme trestného súdnictva v trestnom konaní, bezplatný preklad informácií, ktoré sú zásadné na účely uplatnenia ich práv v trestnom konaní, a to v jazyku, ktorému rozumejú, a v rozsahu, v akom sú tieto informácie pre obete dostupné. Preklady takýchto informácií zahŕňajú aspoň každé rozhodnutie, ktorým sa končí trestné konanie vo veci trestného činu spáchaného voči obeti a na žiadosť obete preklad odôvodnenia alebo stručného zhrnutia odôvodnenia takéhoto rozhodnutia s výnimkou rozhodnutia poroty alebo rozhodnutia, ktorého odôvodnenie je dôverné, v prípade ktorých sa odôvodnenia na základe vnútroštátneho práva neuvádzajú.

6. Bez ohľadu na odseky 1 a 3 možno namiesto písomného prekladu poskytnúť ústny preklad alebo ústne zhrnutie zásadných dokumentov pod podmienkou, že sa týmto ústnym prekladom alebo ústnym zhrnutím neohrozí spravodlivosť konania.

2.18 Smernica 2012/29/EÚ, článok 7 odsek 2:

2. Bez toho, aby boli dotknuté práva na obhajobu, a v súlade so zásadami voľnej úvahy justičných orgánov sa môžu použiť komunikačné technológie, ako je videokonferencia, telefón alebo internet, pokiaľ na riadne uplatnenie práv obete alebo pochopenie konania nie je potrebná fyzická prítomnosť tlmočníka.

2.19 Smernica 2012/29/EÚ, článok 12:

1. Členské štáty prijmú opatrenia na ochranu obete pred sekundárnou a opakovanou viktimizáciou, zastrašovaním a pomstou, ktoré sa uplatňujú pri poskytovaní ktorýchkoľvek služieb restoratívnej spravodlivosti. Takýmito opatreniami sa zabezpečí, aby obete, ktoré sa rozhodnú zúčastniť na procese restoratívnej spravodlivosti, mali prístup k bezpečným a kompetentným službám restoratívnej spravodlivosti, pričom spĺňajú aspoň tieto požiadavky:

a) služby restoratívnej spravodlivosti sa využijú len vtedy, ak je to v záujme obete, po zvážení všetkých bezpečnostných hľadísk a na základe dobrovoľného a informovaného súhlasu obete, ktorý sa môže kedykoľvek odvolať;

b) obeti sa pred poskytnutím súhlasu s účasťou na konaní restoratívnej spravodlivosti poskytnú úplné a nestranné informácie o konaní a jeho možných výsledkoch, ako aj informácie o postupoch dohľadu nad vykonávaním akejkoľvek dohody;

c) páchateľ uznal základné skutkové okolnosti prípadu;

d) k dohode sa dospeje dobrovoľne, pričom sa smie zohľadniť v akomkoľvek ďalšom trestnom konaní;

e) diskusie v rámci procesov restoratívnej spravodlivosti, ktoré sa nekonajú verejne, sú dôverné a následne sa nesprístupnia okrem prípadu, keď s tým strany súhlasia alebo ak to

vyžaduje vnútroštátne právo z dôvodu vyššieho verejného záujmu.

2. Členské štáty uľahčia postúpenie vecí, ak je to vhodné, službám restoratívnej spravodlivosti, a to aj prostredníctvom vypracovania postupov alebo usmernení o podmienkach takéhoto postúpenia.

2.20 Smernica 2011/99/EÚ, článok 5:

Európsky ochranný príkaz sa môže vydať len vtedy, keď sa predtým v štáte pôvodu prijalo ochranné opatrenie, ktorým sa osobe, ktorá predstavuje nebezpečenstvo, uložil jeden alebo viacero z týchto zákazov alebo obmedzení:

a) zákaz vstupovať do určitých lokalít, miest alebo vymedzených oblastí, kde má chránená osoba pobyt alebo ktoré navštevuje,

b) zákaz alebo úprava kontaktu v akejkoľvek forme s chránenou osobou, vrátane telefonického kontaktu, elektronickej alebo riadnej pošty, faxu alebo iných prostriedkov, alebo

c) zákaz alebo úprava približovania sa k chránenej osobe bližšie ako na určenú vzdialenosť.

Smernica 2011/99/EÚ, článok 6 odsek 1:

1. Európsky ochranný príkaz sa môže vydať v prípade, keď sa chránená osoba rozhodne mať pobyt alebo už má pobyt v inom členskom štáte, alebo keď sa chránená osoba rozhodne, že sa bude zdržiavať, alebo sa už zdržiava v inom členskom štáte. Pri rozhodovaní o vydaní európskeho ochranného príkazu musí príslušný orgán štátu pôvodu zohľadniť okrem iného obdobie, počas ktorého má chránená osoba v úmysle zdržiavať sa vo vykonávajúcom štáte, a závažnosť potreby ochrany.

2.21 Rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV, článok 5:

Každý členský štát prijme vo vzťahu k obetiam s postavením svedkov alebo zúčastnených strán konania potrebné opatrenia na čo najväčšiu minimalizáciu komunikačných ťažkostí, pokiaľ ide o pochopenie alebo zaangažovanosť na príslušných krokoch príslušného trestného konania v rozsahu porovnateľnom s opatreniami takéhoto typu, ktoré prijíma vo vzťahu k obžalovaným.

Detské obete

2.22 Smernica 2011/36/EÚ, článok 15 odsek 3:

3. Bez toho, aby boli dotknuté práva na obhajobu, členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby pri vyšetrovaní trestných činov a pri trestnom konaní týkajúcom sa ktoréhokoľvek trestného činu uvedeného v článkoch 2 a 3:

a) bola detská obeť vypočutá bez neodôvodneného odkladu hneď, ako boli predmetné skutočnosti oznámené príslušným orgánom;

b) bola detská obeť v prípade potreby vypočutá v priestoroch určených alebo prispôsobených na tento účel.

2.23 Smernica 2011/36/EÚ, článok 15 odsek 3 písm. c), d), e) a f):

3. c) vykonali vypočúvanie detskej obete v prípade potreby odborníci, ktorí sú na tento účel vyškolení, alebo aby sa toto vypočúvanie vykonalo s pomocou týchto odborníkov;

d) každé vypočúvanie detskej obete viedli podľa možnosti a potreby tie isté osoby;

e) počet vypočúvaní bol čo najmenší a vypočúvania sa vykonávali iba vtedy, ak je to vyslovene nevyhnutné na účely vyšetrovania trestných činov a trestného konania;

f) detskú obeť mohol sprevádzať jej zástupca, prípadne dospelá osoba, ktorú si dieťa samo vyberie, pokiaľ nebolo v prípade tejto osoby prijaté odôvodnené rozhodnutie v opačnom zmysle.

2.24 Smernica 2011/36/EÚ, článok 15 odsek 4:

4. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby zo všetkých vypočúvaní detskej obete či svedka v detskom veku v rámci vyšetrovania ktoréhokoľvek trestného činu uvedeného v článkoch 2 a 3 mohol byť zhotovený videozáznam a aby tieto videozáznamy z vypočúvania mohli byť použité ako dôkaz pri súdnom konaní v súlade s pravidlami v ich vnútroštátnom práve.

Smernica 2011/36/EÚ, článok 15 odsek 5:

5. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby v súdnom konaní vo veci ktoréhokoľvek z trestných činov uvedených v článkoch 2 až 3 bolo možné nariadiť, aby:

a) súdne pojednávanie bolo neverejné a

b) detská obeť bola vypočutá v súdnej sieni bez toho, aby bola osobne prítomná, najmä s využitím vhodných komunikačných technológií.

2.25 Smernica 2012/29/EÚ, článok 21 odsek 1:

1. Členské štáty zaistia, aby príslušné orgány mohli počas trestného konania prijať vhodné opatrenia na ochranu súkromia vrátane osobných vlastností obete, ktoré sa zohľadňujú pri individuálnom posúdení ustanovenom v článku 22, a podobizne obete a jej rodinných príslušníkov. Členské štáty ďalej zaistia, aby príslušné orgány mohli prijať všetky zákonné opatrenia, aby zabránili verejnému šíreniu akýchkoľvek informácií, ktoré by mohli viesť k identifikácii detskej obete.

2.26 Smernica 2011/36/EÚ, článok 9 odsek 2:

2. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia umožňujúce v prípade, ak si to vyžaduje povaha skutku, stíhanie za skutky uvedené v článkoch 2 a 3 dostatočne dlhý čas po tom, ako obeť dosiahla plnoletosť.

Kapitola 3: Náhrada

3.1 Smernica 2011/36/EÚ, článok 17:
Členské štáty zabezpečia, aby obete obchodovania s ľuďmi mali prístup k existujúcim systémom odškodnenia obetí úmyselne spáchaných násilných trestných činov.

3.2 Smernica 2012/29/EÚ, článok 16:
1. Členské štáty zabezpečia, aby obete mali v rámci trestného konania právo získať v primeranej lehote rozhodnutie o náhrade škody páchateľom s výnimkou prípadov, v ktorých sa vo vnútroštátnom práve ustanovuje, že takéto rozhodnutie sa prijíma v iných súdnych konaniach.

2. Členské štáty podporujú opatrenia, ktorými páchateľa motivujú k poskytnutiu primeranej náhrady škody obetiam.

3.3 Rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV, článok 9 odsek 1:
1. Každý členský štát zabezpečí, aby obete trestných činov boli oprávnené získať rozhodnutie v primeranej lehote o odškodnení zo strany páchateľa v priebehu trestného konania, okrem určitých prípadov, kde vnútroštátne právo stanovuje odškodnenie, ktoré sa má priznať iným spôsobom.

3.4 Rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV, článok 9 odsek 3:
3. Vymáhateľný majetok patriaci obetiam, ktorý bol zabavený v priebehu trestného konania, sa im bezodkladne vráti, pokiaľ nie je nevyhnutne potrebný na účely trestného konania.

Prístup k odškodneniu v cezhraničných situáciách

3.5 Smernica 2004/80/ES, článok 1:
Členské štáty zabezpečia, že ak bol násilný úmyselný trestný čin spáchaný v inom členskom štáte, ako je členský štát, v ktorom má žiadateľ o odškodnenie zvyčajne trvalé bydlisko, má žiadateľ právo predložiť žiadosť inštitúcii alebo akémukoľvek inému orgánu v druhom členskom štáte.

3.6 Smernica 2004/80/ES, článok 4:
Členské štáty zabezpečia, aby mali potenciálni žiadatelia prístup k zásadným informáciám o možnostiach požiadať o odškodnenie, akýmikoľvek prostriedkami, ktoré členské štáty pokladajú za vhodné.

Smernica 2004/80/ES, článok 5:
1. Asistenčný orgán poskytne žiadateľovi informácie uvedené v článku 4 a potrebné formuláre žiadosti, na základe príručky vypracovanej v súlade s článkom 13 ods. 2.

2. Asistenčný orgán na požiadanie poskytne žiadateľovi všeobecné pokyny a informácie o tom, ako by mala byť žiadosť vyplnená a aká podporná dokumentácia by mohla byť potrebná.

3. Asistenčný orgán nevykonáva žiadne hodnotenie žiadosti.

3.7 Smernica 2004/80/ES, článok 7:
Po prijatí žiadosti odoslanej v súlade s článkom 6 pošle rozhodovací orgán čo najskôr, ako je to možné, asistenčnému orgánu a žiadateľovi tieto informácie:
a) kontaktná osoba alebo oddelenie zodpovedné za vybavenie záležitosti;
b) potvrdenie o prijatí žiadosti;
c) ak je to možné, údaj o približnom čase, v ktorom bude prijaté rozhodnutie o žiadosti.

Kapitola 4: Integrácia a pracovné práva

4.1 Zmluva o fungovaní Európskej únie, článok 21 odsek 1:
Každý občan Únie má právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, pričom podlieha obmedzeniam a podmienkam ustanoveným v zmluvách a v opatreniach prijatých na ich vykonanie.

Smernica 2004/38/ES, článok 6:
1. Občania únie majú právo pobytu na území iného členského štátu počas obdobia do troch mesiacov bez akýchkoľvek podmienok alebo formalít iných, ako je požiadavka vlastniť platný preukaz totožnosti alebo pas.

2. Ustanovenia odseku 1 sa uplatňujú tiež na rodinných príslušníkov, čo sa týka vlastnenia platného pasu, ktorí nie sú štátni príslušníci členského štátu a ktorí sprevádzajú občana Únie alebo sa k nemu pripájajú.

Nariadenie č. 562/2006, Kódex schengenských hraníc, článok 2 odsek 5:
5. „osoby, ktoré požívajú právo Spoločenstva na voľný pohyb," sú:
a) občania Únie v zmysle článku 17 ods. 1 zmluvy a štátni príslušníci tretej krajiny, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občana Únie, ktorý požíva právo na voľný pohyb, na ktorého sa vzťahuje smernica Európskeho parlamentu

a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov (1);

b) štátni príslušníci tretej krajiny a ich rodinní príslušníci bez ohľadu na štátnu príslušnosť, ktorí podľa dohôd medzi Spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a týmito tretími krajinami na strane druhej požívajú práva na voľný pohyb rovnocenné právam občanov Únie.

4.2 Smernica 2004/38/ES, článok 7 odsek 1:

1. Všetci občania Únie majú právo pobytu na území iného členského štátu počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace, ak:

a) sú pracovníci alebo samostatne zárobkovo činné osoby v hostiteľskom členskom štáte; alebo

b) majú dostatočné zdroje pre samých seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia ich pobytu, a ak majú komplexné krytie nemocenského poistenia v hostiteľskom členskom štáte; alebo

c) – sú zapísaní na súkromnej alebo verejnej inštitúcii, akreditovanej alebo financovanej hostiteľským členským štátom na základe jeho legislatívy alebo administratívneho postupu, s hlavným cieľom absolvovať študijný kurz vrátane odborného vzdelávania; a
– majú komplexné krytie nemocenského poistenia v hostiteľskom členskom štáte a predložili príslušnému vnútroštátnemu úradu dôkaz prostredníctvom vyhlásenia alebo iným rovnocenným prostriedkom podľa ich rozhodnutia, že majú dostatočné zdroje pre seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia ich pobytu; alebo

d) sú rodinnými príslušníkmi, ktorí sprevádzajú alebo sa pripájajú k občanovi Únie, ktorý spĺňa podmienky uvedené v bodoch a), b) alebo c).

4.3 Charta základných práv Európskej únie, článok 14:

Právo na vzdelanie

1. Každý má právo na vzdelanie a na prístup k odbornému a ďalšiemu vzdelávaniu.

2. Toto právo zahŕňa možnosť bezplatnej povinnej školskej dochádzky.

3. Sloboda zakladať vzdelávacie inštitúcie za predpokladu dodržiavania demokratických zásad a právo rodičov zabezpečiť vzdelanie a výchovu svojich detí v zhode s ich náboženským, filozofickým a pedagogickým presvedčením sa rešpektuje v súlade s vnútroštátnymi zákonmi, ktoré upravujú výkon tohto práva.

4.4 Charta základných práv Európskej únie, článok 15:

1. Každý má právo na prácu a vykonávanie slobodne zvoleného alebo prijatého povolania.

2. Každý občan Únie si môže slobodne hľadať zamestnanie, pracovať, usadiť sa a poskytovať služby v ktoromkoľvek členskom štáte.

3. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí majú povolenie pracovať na území členských štátov, majú právo na rovnaké pracovné podmienky ako občania Únie.

4.5 Charta základných práv Európskej únie, článok 31:

1. Každý pracovník má právo na pracovné podmienky, ktoré zohľadňujú jeho zdravie, bezpečnosť a dôstojnosť.

2. Každý pracovník má právo na stanovenie najvyššej prípustnej dĺžky pracovného času, denný a týždenný odpočinok, ako aj každoročnú platenú dovolenku.

Štátni príslušníci tretích krajín

4.6 Smernica 2004/81/ES, článok 11 odsek 1:

Členské štáty definujú pravidlá, na základe ktorých budú mať držitelia povolenia na trvalý pobyt oprávnenie zúčastňovať sa na trhu práce, na odborných školeniach a vzdelávaní.

4.7 Smernica 2004/81/ES, článok 12:

1. Dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín sa poskytne prístup k existujúcim programom a projektom zabezpečovaným členskými štátmi alebo mimovládnymi organizáciami či združeniami, ktoré majú uzavreté osobitné dohody s členskými štátmi, s cieľom ich návratu k normálnemu spoločenskému životu, prípadne aj vrátane kurzov určených na zdokonalenie ich odborných schopností alebo prípravy na asistovaný návrat do krajiny pôvodu.

Členské štáty môžu pre dotknutých štátnych príslušníkov tretích krajín zabezpečiť osobitné programy alebo projekty.

2. Ak sa členský štát rozhodne zaviesť alebo vykonávať programy alebo projekty uvedené v odseku 1, môže podmieniť vydanie povolenia na trvalý pobyt alebo jeho obnovenie účasťou na týchto programoch alebo projektoch.

4.8 Smernica 2011/98/EÚ, článok 12 odsek 1:

1. S pracovníkmi z tretích krajín uvedenými v článku 3 ods. 1 písm. b) a c) sa zaobchádza rovnako ako so štátnymi príslušníkmi členského štátu, v ktorom majú pobyt, pokiaľ ide:

a) o pracovné podmienky vrátane mzdy a ukončenia pracovného pomeru, ako aj bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci;

b) o slobodu združovania a zapájania sa a členstva v organizácii zastupujúcej pracovníkov alebo zamestnávateľov alebo v akejkoľvek organizácii, ktorej členovia vykonávajú určité povolanie, vrátane výhod poskytovaných takýmito organizáciami bez toho, aby tým boli dotknuté vnútroštátne ustanovenia o verejnom poriadku a bezpečnosti štátu;

c) o vzdelávanie a odbornú prípravu;

d) o uznávanie diplomov, osvedčení a ďalších odborných kvalifikácií v súlade s príslušnými vnútroštátnymi postupmi;

e) o odvetvia sociálneho zabezpečenia vymedzené v nariadení (ES) č. 883/2004;
f) o daňové výhody za predpokladu, že pracovník je na daňové účely v príslušnom členskom štáte vedený ako daňovník;
g) o prístup k tovaru a službám a poskytovanie tovarov a služieb dostupných pre verejnosť vrátane postupov na získanie ubytovania podľa vnútroštátneho práva; tým nie je dotknutá zmluvná sloboda v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom;
h) o poradenské služby poskytované úradmi práce.

4.9 Smernica 2009/52/ES, článok 13 odsek 1:
1. Členské štáty zabezpečia efektívny mechanizmus, prostredníctvom ktorého nelegálne zamestnaní štátni príslušníci tretích krajín môžu podať proti svojim zamestnávateľom sťažnosti priamo alebo prostredníctvom tretích osôb určených členskými štátmi, akými sú napríklad odborové zväzy a iné združenia alebo príslušný orgán členského štátu určený vnútroštátnymi právnymi predpismi.

4.10 – 4.12 Smernica 2009/52/ES, článok 9 písm. d):
d) porušenia sa dopustí zamestnávateľ, ktorý aj keď nebol obvinený alebo odsúdený za trestný čin v zmysle rámcového rozhodnutia 2002/629/SVV, využíva prácu alebo služby štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na území členského štátu, s vedomím, že táto osoba je obeťou obchodovania s ľuďmi.

Smernica 2009/52/ES, článok 6:
1. V prípade každého porušenia zákazu ustanoveného v článku 3 členské štáty zabezpečia, aby zamestnávateľ zodpovedal za zaplatenie:
a) akejkoľvek dlžnej odmeny nelegálne zamestnanému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny. Za dohodnutú výšku odmeny sa považuje aspoň suma mzdy ustanovená uplatniteľnými právnymi predpismi o minimálnej mzde, kolektívnymi zmluvami alebo určená v súlade s ustálenou praxou v príslušných odvetviach, pokiaľ zamestnávateľ alebo zamestnanec nemôže preukázať opak, rešpektujúc prípadné imperatívne vnútroštátne mzdové predpisy;
b) sumy rovnajúcej sa všetkým daniam a príspevkom na sociálne zabezpečenie, ktoré by zamestnávateľ zaplatil, keby bol príslušník tretej krajiny zamestnaný legálne, vrátane poplatkov z omeškania a príslušných správnych pokút;
c) v prípade potreby všetkých nákladov vyplývajúcich z prevodu nedoplatkov do krajiny, do ktorej sa príslušník tretej krajiny vrátil alebo bol vrátený.

2. Na zabezpečenie dostupnosti účinných postupov na uplatňovanie odseku 1 písm. a) a c) a s náležitým ohľadom na článok 13 členské štáty prijmú mechanizmy, ktoré zabezpečia, že nelegálne zamestnaní štátni príslušníci tretích krajín môžu:
a) v rámci prekluzívnej lehoty vymedzenej podľa vnútroštátneho práva uplatniť nárok voči zamestnávateľovi a prípadne vykonať rozsudok voči zamestnávateľovi v súvislosti s nevyplatenou odmenou, a to aj v prípade ich dobrovoľného alebo nedobrovoľného návratu, alebo
b) v prípadoch, ak to predpokladajú vnútroštátne právne predpisy, žiadať príslušné orgány členského štátu o začatie konaní na získanie nevyplatenej odmeny bez toho, aby museli v danom prípade podať žalobu.

Nelegálne zamestnaní štátni príslušníci tretích krajín budú systematicky a objektívne informovaní o ich právach podľa tohto odseku a podľa článku 13 pred výkonom akéhokoľvek rozhodnutia o návrate.

3. S cieľom uplatňovať odsek 1 písm. a) a b) členské štáty stanovia predpoklad, že pracovnoprávny vzťah trval najmenej tri mesiace okrem prípadu, keď okrem iného môže zamestnávateľ alebo zamestnanec preukázať opak.

4. Členské štáty zabezpečia zavedenie potrebných mechanizmov, aby sa zabezpečilo, že nelegálne zamestnaní štátni príslušníci tretích krajín môžu získať dodatočnú platbu odmeny uvedenú v odseku 1 písm. a), ktorá je vymáhateľná ako súčasť uplatnenia nárokov podľa odseku 2, a to aj v prípadoch ich dobrovoľného alebo nedobrovoľného návratu.

5. Pokiaľ ide o prípady, keď boli udelené povolenia na pobyt v obmedzenej dĺžke podľa článku 13 ods. 4, členské štáty vymedzia vo vnútroštátnom práve podmienky, za ktorých môže byť platnosť týchto povolení predĺžená až do doby, keď bude štátnemu príslušníkovi tretej krajiny uhradená dlžná suma odmeny priznaná podľa odseku 1 tohto článku.

Detské obete

4.13 Smernica 2011/36/EÚ, článok 14 odsek 1:
1. Členské štáty v primeranom čase poskytnú prístup k vzdelaniu detským obetiam a deťom obetí, ktorým sa poskytuje pomoc a podpora v súlade s článkom 11, v súlade s ich vnútroštátnym právom.

Smernica 2004/81/ES, článok 10 písm. b):
b) Členské štáty zabezpečia, aby maloleté osoby mali prístup k vzdelávaciemu systému za rovnakých podmienok ako vlastní štátni príslušníci. Členské štáty môžu stanoviť, že tento prístup musí byť obmedzený na štátny vzdelávací systém.

Kapitola 5: Čas na premyslenie a povolenie na pobyt pre obete, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín

Čas na premyslenie

5.1 Smernica 2011/36/EÚ, článok 11 odsek 6:
6. Informácie uvedené v odseku 5 v prípade potreby zahŕňajú informácie o čase na premyslenie a zotavenie podľa smernice 2004/81/ES, informácie o možnosti poskytnutia medzinárodnej ochrany podľa smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (1) a smernice Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (2) alebo podľa iných medzinárodných nástrojov alebo iných podobných vnútroštátnych predpisov.

Smernica 2004/81/ES, článok 6 odsek 1:
1. Členské štáty zabezpečia, aby sa dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín poskytol čas na premyslenie, ktorý im umožní vzchopiť sa a uniknúť spod vplyvu páchateľov trestných činov, aby mohli dospieť k informovanému rozhodnutiu o tom, či budú spolupracovať s príslušnými orgánmi.

5.2 Smernica 2004/81/ES, článok 6 odsek 2:
2. Počas času na premyslenie a počas čakania na rozhodnutie príslušných orgánov budú mať dotknutí štátni príslušníci tretích krajín prístup k službám uvedeným v článku 7, pričom nie je možné vykonať voči nim žiadny príkaz na vyhostenie.

5.3 Smernica 2004/81/ES, článok 6 odsek 4:
4. Členský štát môže kedykoľvek ukončiť čas na premyslenie, ak príslušné orgány zistia, že dotknutá osoba aktívne, dobrovoľne a z vlastnej iniciatívy obnovila kontakt s páchateľmi trestných činov uvedených v článku 2 písm. b) a c), alebo z dôvodov verejnej politiky a ochrany národnej bezpečnosti.

5.4 Smernica 2004/81/ES, článok 7 odsek 1:
1. Členské štáty zaistia, aby sa dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí nemajú dostatočné prostriedky, poskytlo ubytovanie na úrovni schopnej zabezpečiť existenčné minimum a prístup k pohotovostnej lekárskej službe. Členské štáty budú venovať pozornosť osobitným potrebám najzraniteľnejších osôb a v prípade potreby a ak to stanovujú vnútroštátne zákony, zabezpečia aj psychologickú pomoc.

Povolenie na pobyt

5.5 Smernica 2004/81/ES, článok 8:
1. Po uplynutí doby na rozmyslenie alebo skôr, ak príslušné orgány dospeli k záveru, že dotknutý štátny príslušník tretej krajiny už splnil kritériá stanovené v pododseku b), členské štáty posúdia:
a) možnosť vyšetrovania alebo súdneho konania vyplývajúcu z jeho predĺženého pobytu na území členského štátu, a
b) či dotknutý štátny príslušník tretej krajiny dokázal jednoznačný úmysel spolupracovať a
c) či prerušil všetky kontakty s osobami podozrivými zo spáchania činov, ktoré by mohli predstavovať trestné činy uvedené v článku 2 písm. b) a c).

2. Pre vydanie povolenia na trvalý pobyt a bez toho, aby boli dotknuté dôvody súvisiace s verejnou politikou a s ochranou národnej bezpečnosti, sa bude požadovať splnenie podmienok uvedených v odseku 1.

3. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o zrušení uvedené v článku 14, bude povolenie na trvalý pobyt platiť minimálne po dobu šiestich mesiacov. Povolenie sa obnoví, ak budú splnené podmienky stanovené v odseku 2 tohto článku.

5.6 Smernica 2004/81/ES, článok 9:
1. Členské štáty zabezpečia, aby sa držiteľom povolenia na trvalý pobyt, ktorí nemajú dostatočné prostriedky, poskytli minimálne také služby, aké sú uvedené v článku 7.

2. Členské štáty zabezpečia nevyhnutnú lekársku alebo inú pomoc tým dotknutým štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí nemajú dostatočné prostriedky a majú osobitné potreby, napríklad tehotným ženám, invalidom alebo obetiam sexuálneho násilia či iných foriem násilia, ak členské štáty uplatnia možnosť ustanovenú v článku 3 ods. 3, v prípade maloletých osôb.

5.7 Smernica 2004/81/ES, článok 14:
Povolenie na trvalý pobyt môže byť kedykoľvek zrušené, ak už nie sú splnené podmienky pre jeho vydanie. Povolenie na trvalý pobyt môže byť zrušené predovšetkým v týchto prípadoch:
a) ak jeho držiteľ aktívne, dobrovoľne a z vlastnej iniciatívy obnovil kontakty s osobami podozrivými zo spáchania trestných činov uvedených v článku 2 písm. b) a c), alebo
b) ak sa príslušný orgán domnieva, že spolupráca obete je falošná alebo že jej sťažnosť je falošná či neoprávnená; alebo
c) z dôvodov súvisiacich s verejnou politikou a s ochranou národnej bezpečnosti; alebo
d) ak obeť prestane spolupracovať; alebo
e) ak sa príslušné orgány rozhodnú ukončiť konanie.

Osoby s dlhodobým pobytom

5.8 Smernica 2003/109/ES, článok 3:

1. Táto smernica sa vzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnene zdržiavajú na území členského štátu.

2. Táto smernica sa nevzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí:

a) sa zdržiavajú v členskom štáte s cieľom štúdií alebo odbornej prípravy;
b) sú oprávnení sa zdržiavať v členskom štáte na základe dočasnej ochrany alebo požiadali o povolenie na pobyt na tomto základe a očakávajú rozhodnutie o svojom postavení;
c) sú oprávnení sa zdržiavať v členskom štáte na základe subsidiárnej formy ochrany v súlade s medzinárodnými záväzkami, vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou členských štátov, alebo požiadali o povolenie na pobyt na tomto základe a očakávajú rozhodnutie o svojom postavení.

Smernica 2003/109/ES, článok 4 odsek 1:

1. Členské štáty priznajú postavenie osoby s dlhodobým pobytom štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sa zdržiavajú oprávnene a nepretržite na ich území päť rokov bezprostredne pred podaním príslušnej žiadosti.

Smernica 2003/109/ES, článok 5 odsek 1:

1. Členské štáty si vyžiadajú od štátnych príslušníkov tretích krajín dôkazy o tom, že oni sami a na nich závislí členovia rodiny majú:

a) stabilné a pravidelné zdroje, ktoré sú postačujúce pre nich a členov ich rodiny, bez zaťaženia systému sociálnej pomoci dotknutého členského štátu. Členské štáty vyhodnotia tieto zdroje s odvolaním sa na ich povahu a pravidelnosť a môžu vziať do úvahy výšku minimálneho platu a dôchodku pred podaním žiadosti o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom;
b) nemocenské poistenie s ohľadom na všetky riziká bežne pokryté v prípade vlastných štátnych príslušníkov v príslušnom členskom štáte.

Smernica 2004/83/ES, článok 29 odsek 1:

1. Členské štáty zaistia, aby príjemcovia postavenia utečenca alebo doplnkovej ochrany mali prístup k zdravotnej starostlivosti za rovnakých podmienok oprávnenosti ako štátni príslušníci členského štátu, ktorý udelil takéto postavenia.

© iStockphoto/Juanmonino

Kapitola 6: Návrat

6.1 Smernica 2008/115/ES, článok 7 odsek 1:
1. V rozhodnutí o návrate sa poskytne primeraná lehota na dobrovoľný odchod v dĺžke od siedmich do tridsiatich dní bez toho, aby boli dotknuté výnimky uvedené v odsekoch 2 a 4. Členské štáty môžu vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch ustanoviť, že takáto lehota sa poskytne len na základe žiadosti dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny. V takomto prípade informujú členské štáty štátneho príslušníka tretej krajiny o možnosti predloženia uvedenej žiadosti. Lehota ustanovená v prvom pododseku nevylučuje možnosť, aby dotknutí štátni príslušníci tretej krajiny opustili členský štát skôr.

6.2 Smernica 2008/115/ES, článok 7 odsek 2:
2. Členské štáty v prípade potreby predĺžia lehotu na dobrovoľný odchod o primeraný čas, v ktorom zohľadnia osobitné okolnosti konkrétneho prípadu, ako je dĺžka pobytu, existencia školopovinných detí a iné rodinné alebo sociálne väzby.

6.3 Smernica 2008/115/ES, článok 11 odsek 3:
3. Členské štáty zvážia zrušenie alebo pozastavenie zákazu vstupu v prípade, ak štátny príslušník tretej krajiny, ktorému bol podľa odseku 1 druhého pododseku tento zákaz vstupu uložený, môže dokázať, že opustil územie členského štátu v plnom súlade s rozhodnutím o návrate.

Bez toho, aby bol dotknutý odsek 1 prvý pododsek písm. b) a pod podmienkou, že dotknutý štátny príslušník tretej krajiny nepredstavuje hrozbu pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť, sa zákaz vstupu neukladá obetiam obchodovania s ľuďmi, ktorým bolo udelené povolenie na pobyt v zmysle smernice Rady 2004/81/ES z 29. apríla 2004 o povoleniach na trvalý pobyt, vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi. Členské štáty môžu v jednotlivých prípadoch z humanitárnych dôvodov zákaz vstupu neuložiť, zrušiť alebo pozastaviť. Členské štáty môžu v jednotlivých prípadoch alebo v určitých kategóriách prípadov zákaz vstupu zrušiť alebo pozastaviť z iných dôvodov.

6.4 Smernica 2008/115/ES, článok 13:
1. Dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa poskytne účinný opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje príslušný súdny alebo správny orgán, alebo príslušný orgán zložený z členov, ktorí sú nestranní a majú zaručenú nezávislosť, na odvolanie sa proti rozhodnutiam vzťahujúcim sa na návrat uvedeným v článku 12 ods. 1 alebo na ich preskúmanie.

2. Orgán uvedený v odseku 1 má právomoc preskúmať rozhodnutia vzťahujúce sa na návrat uvedené v článku 12 ods. 1 vrátane možnosti dočasného pozastavenia ich výkonu, pokiaľ sa dočasné pozastavenie výkonu už neuplatňuje na základe vnútroštátnych právnych predpisov.

3. Dotknutý štátny príslušník tretej krajiny má možnosť získať právne poradenstvo, zastúpenie a v prípade potreby i jazykovú pomoc.

4. Členské štáty zabezpečia, aby potrebné právne poradenstvo a/alebo zastúpenie boli poskytnuté na požiadanie a bezplatne v súlade s príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo pravidlami týkajúcimi sa právnej pomoci, a môžu zabezpečiť, aby sa na takéto bezplatné právne poradenstvo a/alebo zastúpenie vzťahovali podmienky uvedené v článku 15 ods. 3 až 6 smernice Rady 2005/85/ES.

6.5 Smernica 2008/115/ES, článok 9:
1. Členské štáty odložia odsun:
a) ak by sa ním porušila zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia alebo
b) počas trvania pozastavenia udeleného v súlade s článkom 13 ods. 2.
2. Členské štáty môžu odložiť odsun na primeranú dobu, pričom zohľadnia osobitné okolnosti konkrétneho prípadu. Členské štáty zohľadnia najmä:
a) fyzický alebo duševný stav štátneho príslušníka tretej krajiny;
b) technické dôvody, ako napríklad nedostatok dopravných prostriedkov alebo nemožnosť odsunu z dôvodu nedostatočnej identifikácie.

3. Ak sa odsun odloží podľa ustanovení odsekov 1 a 2, dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny možno uložiť povinnosti uvedené v článku 7 ods. 3.

6.6 Smernica 2008/115/ES, článok 3 odsek 3:
3. „návrat“ je proces vrátenia sa štátneho príslušníka tretej krajiny – bez ohľadu na to, či ide o dobrovoľné splnenie povinnosti návratu alebo nútený návrat – do:
– jeho krajiny pôvodu, alebo
– krajiny tranzitu v súlade s dvojstrannými dohodami o readmisii alebo dohodami Spoločenstva o readmisii či inými dojednaniami.

Detské obete

6.7 Smernica 2008/115/ES, článok 10:
1. Pred rozhodnutím o vydaní rozhodnutia o návrate maloletej osoby bez sprievodu poskytnú príslušné orgány, ktoré nie sú orgánmi, ktoré vo veci návratu konajú, primeranú pomoc s náležitým prihliadaním k najlepším záujmom dieťaťa.

2. Pred odsunom maloletej osoby bez sprievodu z územia členského štátu sa orgány tohto členského štátu ubezpečia, že táto osoba bude vrátená členovi rodiny, ustanovenému opatrovníkovi alebo do primeraného prijímacieho zariadenia v štáte návratu.

Odkazy na právne predpisy EÚ

2012/C326/47	Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie
2012/29/EÚ	*Smernica 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (termín transpozície 16. novembra 2015)*
2011/99/EÚ	*Smernica 2011/99/EÚ o európskom ochrannom príkaze (termín transpozície 11. januára 2015)*
2011/98/EÚ	*Smernica 2011/98/EÚ o jednotnom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie na území členského štátu pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte (termín transpozície 25. decembra 2013)*
2011/95/EÚ	*Smernica 2011/95/EÚ o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie) (termín transpozície 21. decembra 2013)*
2011/36/EÚ	Smernica 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV
	Európsky súd pre ľudské práva, vec Rantsev/Cyprus a Rusko, sťažnosť č. 25965/04
2010/C83/02	Charta základných práv Európskej únie
2009/52/ES	Smernica 2009/52/ES, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov
2008/977/SVV	Rámcové rozhodnutie Rady 2008/977/SVV o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach
2008/115/ES	Smernica 2008/115/ES o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území
(ES) č. 562/2006	Nariadenie (ES) č. 562/2006, ktorým sa ustanovuje kódex Spoločenstva o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc)

2004/83/ES	Smernica Rady 2004/83/ES o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany
2004/81/ES	Smernica Rady 2004/81/ES o povoleniach na trvalý pobyt, vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi
2004/80/ES	Smernica Rady 2004/80/ES o odškodňovaní obetí trestných činov
2004/38/ES	Smernica 2004/38/ES o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS
2003/109/ES	Smernica Rady 2003/109/ES o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom
2001/220/SVV	Rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV o postavení obetí v trestnom konaní

Európska komisia

Práva EÚ priznávané obetiam obchodovania s ľuďmi

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie

2013 – 27 s. – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-28457-1
doi:10.2837/66413

AKO ZÍSKAŤ PUBLIKÁCIE EÚ

Bezplatné publikácie:

- jeden kus:
  prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu);
- viac kusov alebo plagátov/máp:
  na zastúpeniach Európskej únie (http://ec.europa.eu/represent_sk.htm); v delegáciách, ktoré sídlia v nečlenských krajinách EÚ (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sk.htm); kontaktovaním služby Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_sk.htm); na bezplatnom telefónnom čísle 00 800 6 7 8 9 10 11 (v rámci EÚ) (*).

  (*) Za poskytnutie informácií sa neplatí, podobne ako za väčšinu hovorov (niektorí mobilní operátori, verejné telefónne automaty alebo hotely si však môžu účtovať poplatok).

Platené publikácie:

- prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (http://bookshop.europa.eu).

Predplatné:

- prostredníctvom obchodných distribútorov Úradu pre vydávanie publikácií Európskej únie (http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm).

DR-32-13-053-SK-N

ec.europa.eu/home-affairs
ec.europa.eu/anti-trafficking

Úrad pre publikácie

ISBN 978-92-79-28457-1